

Szerkesztési iroda:

Nagybeeskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12
Negyedévre — — — — 6
Egy hónapra — — — — 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 237. szám.

Péntek, okt. 16.

A választói jog.

— Politikai munkatársunktól —

Budapest, október 15.

A háborus hírek, mozgalmak és riadók nem képesek egészen elterelni az ország figyelmét és fölszigázott érdeklődését a választói jog ügyétől. Egyre aktuálisabb lesz a választójogi javaslatnak most októberre hirdetett benyújtása s egyre jelentkeznek az izgalmak a választói reform körül.

A legutóbbi napokban a választójogi javaslat benyújtásának időpontjáról a legellentétebb hírek keringtek, azonban erre nézve konstataciókat, hogy ezt határozottan megvilágítja az, amit minden újságot olvasó ember tud. Andrassy gróf májusban kijelentette, hogy a választójogi javaslatot az őszi szesszió első hónapján belül fogja a képviselőház elé terjeszteni.

Andrassy tegnap Terebesről, ahol meghülés következtében hosszabb ideig volt kénytelen időzni, mint azt eredetileg tervezte, visszaérkezett Budapestre és előkészíti a javaslat kellő időben való benyújtását, aminek semmi akadályja nincs.

Azok a hírek, mintha a kormány a javaslat benyújtásának elodázását tervezné, teljesen alaptalanok. Andrassy a képviselőház egyik legutóbbi ülése alatt a Ház folyosóján folytatott beszélgetés során már akkor visszautasította a benyújtás elhalasztásáról szóló híreket és jelezte, hogy a választójogi reformot október végén vagy legkésőbb november elején a képviselőház elé terjeszti. Ez értesülésem szerint meg is fog történni. Most a képviselőház a delegációk miatt nem tart ülést, de a

delegáció ülészakának berekesztése után a képviselőház november tizedike körül összeül és akkor Andrassy benyújtja a választójogról szóló törvényjavaslatot. Minden ellenkező híresztelést tévesnek, vagy céltalosan ferditettnek mondanak a kormány köréből.

A pártok körében egyre általánosabb a meggyőződés, hogy a nagy kérdés megoldásának helyes útja az, melyet Andrassy terve jelöl meg, vannak azonban, mint minden nagy horderejű kérdésnél, ellenvetések, aggodalmak, eszmék és ötletek, amelyek módosításokat céloznak.

Ezeket az aggodalmakat és ellenvetéseket a pártok legközelebb megvitatják s jól értesült politikai körökben úgy tudják, hogy már a pártokban is történnek módosítások a reformtervezeten, emellett Andrassy a képviselőházban sem fog elzárkózni némely módosítástól, amelyek között különösen jelentős lesz az, hogy a városokban titkos lesz a választás. A többi azonban még a jövő titka s minden kombináció hiábavaló.

Megyebizottsági tagok választása.

— Saját tudósítónktól —

— okt. 16.

Mint ismeretes, Bányoson múlt évi október hó 29-én, Révaujfalu ugyanazon év és hó 30-án megejtett megyebizottsági tag választás ügyében hozott igazoló választmányi véghatározatok, mely szerint a választás eredménye megsemmisített, jogerőre emelkedtek, a Szerbeleméri múlt évi október hó 30-án megtartott megyebizottsági tag választáson megválasztott dr. Csernovics Diodor mandátumáról leköszönt, az Almás múlt évi október hó 28-án megválasztott Tóth Istvánnak, mivel egyidőben a románéskai kerületben is megválasztott, képviselésre az utóbbi kerület jelöltetett ki, a csai

tádi választó kerületben 1910-ig tartó tagságjogosultsággal megválasztott Schmidt Adám megyebizottsági tagságáról lemondott, a czrepajai választókerületben 1910. megválasztott Benkovich Mihály és a botosi kerületben 1913-ig tartó tagsági jogosultsággal megválasztott Tornyánszky Velykó, a csókai választókerületben 1913-ig megválasztott Enyedi Mór megyebizottsági tagok elhaltak, miért is a bárányosi, révaujfalusi, szerbeleméri, almási, csatádi, csókai, czrepajai és botosi megyebizottsági tag választókerületekben megüresedett megyebizottsági tagsági helyeket most választás útján be kell tölteni.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága a választás megejtésére határnapul az almási, botosi, csatádi, csókai, czrepajai és szerbeleméri választókerületekre nézve a folyó évi október hó 26-ik napját, a révaujfalusi választókerületre nézve pedig október hó 27-ik napját, míg a bárányosi választókerületre vonatkozólag október hó 28-ik napját tűzte ki.

Választási elnökül kiküldettek: az almási kerületbe Krewráth Ármán, a botosi kerületbe Mihálovits István, a csatádi kerületbe Uzbasich Gáspár, a csókai kerületbe Micskey Vince, a czrepajai kerületbe Zsiros Imre, a szerbeleméri kerületbe Lowieser Imre, a révaujfalusi kerületbe dr. Tóth Béla és a bárányosi kerületbe dr. Gyertyánffy Jenő.

A bárányosi választókerület áll: Bárányos és Borska községekből. A révaujfalusi választókerület Révaujfalu községe alkotja. A szerbeleméri választókerület áll: Szerbelemér, Tarras és Felsőmuzslya községekből. Az almási választókerület Almás községe alkotja. A csatádi választókerület Csatád községe alkotja. A csókai választókerület áll: Csóka, Oroszlámos, Monostor, Feketető és Egyházaskér községekből. A czrepajai választókerület Czrepaja községe alkotja. A botosi választókerület Bótos községe alkotja.

A bárányosi, szerbeleméri, almási, csatádi, csókai, czrepajai és botosi választókerületek 1—1, a révaujfalusi választókerület 3 bizottsági tagot választanak, illetőleg választ és pedig a bárányosi, csókai, révaujfalusi, szerbeleméri, almási és botosi kerületek 1913., a csatádi és czrepajai kerületek 1910. évi december hó 31-ig tartó tagsági jogosultsággal.

A „TORONTÁL“ tárcája.

A látomány.

Egykor, amint a hős Roland lovag visszatért a mórok elleni csatából, míg a Pyrénék egyik hegyzakadékaiban kifújni engedte paripáját, azt hallotta egy pásztortól, hogy nem messze onnan egy varázsló teszi borzalmassá az egész környéket zsarnokságával és kegyetlenségével.

E szavakra a nemes paripa hegyezte a füleit s rázta a sörényét, száguldásra készen, mert tudta, hogy a gazdája rendszerint kevés időt engedett az ilyen gaztettek hallása s a bűnösök megbüntetése közt lefolyani.

Roland lovag azonban ma türelmes volt és sokáig kérdezgette a hegyi pásztort. És nagyon különös dolgokat hallott. A gonosz varázsló, ki egy tengerparti várkastélyban lakott, nem érte be az utasok kifosztásával, a környék elpusztításával, falvak felgyújtásával, a lakosság legyilkolásával. De diadalmaszkodott mindama nemes lovagokon, kik eljöttek, hogy dacolva vele, véget vessenek ennyi barbárságnak; porba haraptatott a legvitézebbekkel; még futás által sem lehetett menekülni előle.

A vártorony mellett, melyet egyik felől a háborgó tenger csapkodott, állatoktól összerágott, esőtől kiféheredett roppant esonthalmazok magaslottak; a hollók hatalmas falkákban lepték el a várkastély környékét és tetőit.

A jó Roland önkénytelenül is nevetett. Hogy adhatott volna hitelt neki, hogy egy hitvány boszorkánymester legyőzött páncélos vitézeket, karddal, dárddal a kezökben! A pásztor nem tudta, mit beszél vagy pedig azok, kik szembeszálltak a vár urával, a lovag névre méltatlan gyávák, játékból harci mezt öltött kis apródok voltak.

— Jó uram, mondta a pásztor, ez a varázsló távolról sem vitézségével győzi le ellenségeit; pokoli tudományával egy eddigelé ismeretlen fegyvert talált fel, mely távolról öl, veszély nélkül arra nézve, aki öl.

— Mit? kérdezte Roland lovag meglepetten és undor fogta el, mintha romlott húst nyelt volna le.

A pásztor folytatta:

— Eszéágában sines kiállani a sikra, szembe szállani az ellenfeleivel: mert nagyon jól tudja, hogy ha oda tartja a mellét, ha mindjárt bronz fődí is, a dárda vagy kard hegye előbb-utóbb át fogja járni. A falai vagy a esonthalmazok mögött húzza meg magát s rejtekhelyéről hirtelen láng csap fel, száraz csattanás hallatszik és anélkül, hogy egy Miatyánkot el lehetne mondani, a lovag, ki bátran közeledik feléje, földre zuhan vörös sebbel a torkán avagy a homlokán.

— Teringettél! kiáltott fel a Nagy Károly unokaöccse, ez hallatlan aljasság! Valóban szerencsés véletlen, hogy megállapodtam ezen a vad vidéken, hogy kipihentessem a paripámat. Mert azt hiszem, hogy mielőtt a nap még egyszer nyugovóra tér, ha a szentek segítségemre lesznek s ha a varázsló lakása nincs messze, megbüntetem a gonoszt, kinek az élete valóságos istensértés.

— De mondd meg őszintén, lehet-e tudni, hogyan, miből áll ez az ördögös fegyver?

— Azt állítják, hogy egy elég hosszú csőből, melynek az egyik végén egy darab salétromot gyujtanak meg, mire a másik végéről valami fémgolyó szeli át a levegőt egyenesen a célnak tartva s a mennykő gyorsaságával üti le az embert.

Roland nem akart többet hallani; nyeregbe pattant, megsarkantyuzta a lovát, mely röplő sörénnyel száguldott a tengerpart felé. A lovag pedig busan lehorgasztotta fejét. Undorodott tőle, hogy egy gyávának a vérevel piszkítsa be a kardját. Először történt, hogy kedve ellenére ment megverekedni.

A leáldozó nap biborszinnel öntötte el a tengert, azt lehetett volna hinni, hogy e kövek szeme láttára elkövetett tömérdek gaztettől borult vérbe a szemhatár.

Roland lovag megállt, úgy nézte a szörnyű lakhelyet, mely felé a szállongó madaraktól fé-

kete ég alatt esontvázak halvány lépesője emelkedett. Ösvényt keresett e csontok közt; látta, hogy nincs, olyan sűrűn halmozódtak egymásra az emberi csontok; lehetetlen volt a várhoz jutni anélkül, hogy a halálon ne járjon az ember.

Oh, nemes harcosok, kik az egész föld kerekéről ide jöttetek, hogy szembeszálljatok a kaján varázslóval, ti, kiket gyáván, távolról ejtett el a láthatatlan ellenfél, milyen lélekből sajnált és tisztelt titeket Roland! Mily fájdalommal hallotta ropogni temetetlen esontjaitokat lovának patái alatt!

Ugyanakkor roppant harag öntötte el s megbosszulástóknak a köteleessége legyőzte benne a tiszteletetek ösztönét.

Megsarkantyuzta a paripáját s kezébe kapta dárdáját. Erre amott a kövek közt, fény csillant fel tompa dörengéstől kísérve s valami fűtől el a lovag füle mellett. A varázsló a kedvenc találmányát használta. De nem volt ideje másodszor is hozzá folyamodni.

Roland, ki leugrott a nyeregből, belökött egy ajtót, mely nyikorogva tárult fel erős kőomlás közben s torkon ragadta, fojtogatta a káromkodó varázslót, ki földre zuhant haszontalan fegyvere mellett.

A hollók riadva röppentek szét a toronyról, mely a bucsuzó nap fényére egészen ki-világosodott.

Roland lovag félre taszította lábával a holttestet, lehajolt, felvette a fegyvert, hosszan elnézte és undorral próbálgatta.

Csakugyan két nyilásos csőből állott; egyikén bement, a másikon kiszállt a halál. Roland lovag elmerengve ábrándozott.

Amint egészen besötétedett, a tenger felé tartott. Egy bárka volt ott, bele szállt, eloldta a féket s a nyílt tengerre evezett erős karjaival. Acélfegyverzete mozgás közben tündökölt a csillagok fényében.

Hová ment? Minő utazás hozta kísértetbe a sötétben? Harci fáradságmaitól elcsigázva, az a vágya támadt, hogy a szigetek egyikén pihenje

A választókerületeket alkotó községek eljárási utasítottak, hogy a választás határnapját a községekben azonnal és olyképen tegyék közzhírré, hogy a választók erről a törvényes határidőben kellő tudomást szerezhessenek, továbbá, hogy a választás meghirdetését igazoló hirdetési bizonylatokat kellő időben juttassák el a választási elnök kezéhez; végül, hogy az 1908. évre érvényes országgyűlési képviselő választók névjegyzékét a választást megelőzőleg adják át a választási elnöknek és a választásnál a személyazonosságot igazolják.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 19. Városi közgyűlés.
Október 20. Tanítógyűlés.
Október 31. Városi képviselőválasztások.
November 9. Közig. bizottság ülése.

— **Küldöttség a főispánnal.** Ma délelőtt Magyarözernyárol egy huszonnégy tagból álló küldöttség járt a főispánnal, akinek elpanaszolták mostoha sorsukat s arra kérték, hogy járjon közbe, hogy telepítsék őket valahová, ahol dohánytermeléssel foglalkozhatnának. A főispán megígérte a küldöttségnek, hogy lépéseket fog tenni érdekükben a földmivélségi kormányfővel.

— **A vármegye Deák-alapja.** A Deák Ferenc nevére tett alapítványt kezelő-bizottság holnap délelőtt 11 órakor az alispáni hivatalban ülést tart, amelyet az alapítvány kamatának kiadása dolgában határoz.

— **Uj községi bíró.** Zsigmondfalva községében a napokban tartották meg a bíróválasztást Lowieser Imre központi főszolgabíró elnöklésével, amelyen egyhangú lelkesedéssel Christ N. birtokost választották meg községi bírónak.

— **Rómából visszaérkezett muzslyai zarándokok.** Tegnap reggel hat felsőmuzslyai asszony érkezett meg Rómából, akik részt vettek a legutóbbi Rómába, a pápa elé vezetett zarándoklaton. A messze utról érkezett zarándoknőket a muzslyaiak már várták a bégaparti állomáson s zajos ovációkban részesítették őket.

— **A városi képviselőválasztás.** Mint már említettük, a lejáró városi képviselőtestületi mandátumokra a választás október 31-ikén lesz. A választásokra már megindultak a készülődések s egyes körökben erősen folynak a korteskedések. Ezek a választások azért jelentősek, mert az új

ki magát, hol szép tündérek ringatják álomba az alvó lovagokat?

Nem, be akarta fejezni a mai munkáját, mely még nem volt tökéletes. A varázsló ott feküdt holtan, a várkastély mint roppant, dicsőséges sírhelye annyira árulással legyőzött lovagnak meredt az égre. Ez helyén volt, de nem elég!

A gyáva fegyvernek, melylyel távolról lehet löni, örökre el kell tűnnie, hogy soha senki rá ne akadjon többé. Először szét akarta törni; de valami gonosz ember felszedhette volna a darabjait, hasonló fegyvert csinálhatott volna a töredékek után.

Föld alá rejteni? Ki tudja, nem akad-e rá egy napon véletlen valaki? Legbiztosabb éjszaka a tengerbe dobni, távol a partoktól; ezért evezett Roland lovag a nyílt tengerre.

Amint jól benn járt s biztos volt benne, hogy senki nem láthatja, mikor ő maga sem látott többé semmit, a végtelen tengeren és égbolton kívül, felállott, jobb kezébe fogta az ördögös fegyvert, ráköpött s a tengerbe dobta, hol gyorsan lemerült.

Aztán elgondolkozott; magas termete, melyet a csillagok megföhérítettek, halkan lebegett a hullámok rezgésére; épen nem érezte magát jól, dacára annak, amit elkövetett.

Elgondolta magában, hogy előbb vagy utóbb, a közeli vagy távoli jövőben, talán rájönnek ahhoz hasonló fegyverek feltalálására, mint a minőt ő most a tengerbe dobott. Neki, a bátor lovagnak, ki dárdákat szeretett törni a tornákon, karddal vívni szemtől szemben: sajátságos háboru szomorú látványa tárukt a szeméi elé, melyben távolról gyűlölik egymást az ellenfelek, melyben akik lönek, nem látják azokat, akiket lönek, melyben a leggyávabb megölheti a legvitézebbet, melyben a gaz véletlen rendelkezik csupán a hősök sorsa felett.

A dárdájára nézett, mely tündökölt a csillagok fényénél és sirt, sokáig sirt s a könyei egyenkint kardjának loyális acéljára hullottak.

Octave Mirbeau.

városatyák választják már a polgármestert, valamint a többi választás alá kerülő tisztségek betöltésénél is az új városatyák szerepelnek. Ez alkalommal egyébként 50 képviselőtestületi tagot hat évre, 3-at három évre választanak s azonkívül megfelelő számú póttagot.

— **Tanítógyűlés.** A Délmagyarországi Tanítóegylet temeskubini fiókköre november hó 4-én délelőtt kilenc órakor Temeskubiban tartja meg ez idei őszi gyűlését, amelynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. Hitelesítők és tudósítók választása. Új tagok felvétele. Gyakorlati tanítás a IV. osztályban. Tartja Wenner Miklós fiókköri elnök. A (slöjd) kézimunka tanításának neveléstani és gyakorlati jelentősége címmel Müller Péter tart felolvasást. A gazdakörök és hitelszövetkezetek alakításáról Gregus Gyula tart előadást. Pénztári jelentés. Kik tartanak még a jövő gyűlésen felolvasást vagy gyakorlati tanítást. A jövő gyűlés helye. Indítványok, interpellációk.

— **A városok segítése.** Közöltük már, hogy a vidéki városok tisztviselőinek küldöttsége tegnap tisztelgett a miniszterelnöknél és a belügyminiszternél a vidéki városok segítése dolgában. A küldöttségnek Wekerle Sándor miniszterelnök a következőket felelte:

— Meglehetnek győződve arról, hogy én a városok anyagi segítségét szívesen viselem, mert ezt a kérdést nemcsak szociális, hanem kulturális nemzeti kérdésnek tekintem, mert hiszen a városok a magyar nemzeti kulturának gócpontjai. Éppen ezért gondoskodtam arról, hogy az ország teherviselő képességének határai között módunkban legyen a városok anyagi helyzetét segíteni. Már csak azért is, hogy a városi tisztviselőknél helyzetét segíthessünk. Én tehát a legjobb indulattal fogadom kérésüket és rajta leszek, hogy a belügyminiszterrel egyetértőleg, akit természetesen ebben a kérdésben a döntő szó illet, kérését lehetőleg teljesítsük.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter felelete a küldöttségnek ez volt:

Az a két millió, amely a városok segélyezésére felvetett, a pénzügyi kormány költségvetésébe illesztetett be, úgy hogy arról, legalább az új mai stádiumában, nem rendelkezhetem, hanem csakis a pénzügyminiszterrel való közös eljárás alapján. Elvi alapokra ennek megosztását alig lehet helyezni, mert nagyon is csekély ez az összeg ahhoz, hogy megoldja azt, ami szemünk előtt lebegett. Ez egy részletfizetés, amelynél többet mai pénzügyi helyzetünk mellett nem lehetett felvenni. De hogy ezt miként fogjuk felosztítani, arra vonatkozólag ma még nyilatkozatot nem tehetek. A pénzügyminiszterrel kell előbb megállapodnom és akkor mindenesetre tekintetbe veszem az önnök kívánságát is, a nélkül, hogy erre nézve ígéretet tehetnék. Kérem méltóztatassék ezt egyelőre tudomásul venni.

— **Az útközök között.** A Kiszombori vasúti állomáson Bera Balázs vasúti fékező a napokban segédkezett a Kiszomborra érkező tehervonat kocsiainak tolatásánál, miközben eddig még ki nem derített ok következtében a két útközök közé került, melyek a szerencsétlen ember mellkasát összelapították. Bera Balázst beszállították a csanádmezei közokrházba. A hatóság táviratilag értesítette a szerencsétlenül járt fékezőnek Aradon lakó családját. Bera életbenmaradásában nem bízunk.

— **Életmentő diák.** A bátorságnak szép tanujelét adta ma a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola egyik tanulója, aki ruhástól együtt a Bégába vetette magát, hogy egy kis fiúnak az életét megmentse. A dolog úgy történt, hogy Monyódi József 8—9 éves cigánygyerek a kishid közelében almákat halászatott ki a Bégából, miközben elvezette az egyensúlyt s a vízbe esett. Ezt észrevette Ormai Géza felsőkereskedelmi iskolai tanuló s látván, hogy nincs idő a habozásra, ruhástól együtt a már fuldokló fiucska után ugrott, akit sikerült is a vízből kimentenie. A parton összegyűlt közönség a bátor diákot nagy ovációkban részesítette.

— **Boldog községek.** Ma, midőn a legtöbb helyen a községi adó elérte már az állami adónak ötven százalékát, sok városban vagy községben pedig jóval túl is haladja ezt, valóban csudaszámra kell, hogy menjen, ha van ebben a sok adóval terhelt országban valahol egy járás, a melynek minden községe mentes a községi adótól. És van ilyen járás: a zsabylai. Igaz, hogy ennek a közel 30.000 lakost számláló járásnak csak öt községe van, de egyiknek sincs községi pótdója, hanem mindegyik törzsvagyona jövedelméből fődízi kiadásait. Az öt község nemrég tárgyalta le a költségvetést, mely mindegyikben fölösleggel zárult. A rekordot Csurog érte el, mely 300.000 koronán felüli fölösleget állapított meg. Az óriási jövedelmet a rét adja. Boldog községek.

— **Egy délvidéki gőzmalom csődje.** Mint Temesvárról jelentik, az ottani törvényszék a

Temesvár-Józsefvárosi Takarékpénztár kérelmére a Pannónia-gőzmalom ellen tegnapi határozatával megnyitotta a csődöt. Csődbiztos Pavlovics Márk dr. kir. törvényszéki bíró, a csődtőmeg gondnok Reiner Géza dr., helyettese Kostyál Antal. A leltározással és zár alá vétellel Telbisz Imre dr. kir. közjegyző bízott meg. A hitelezői követelések bejelentésének határideje dec. 31.

— **Román népgyűlés.** Október 18-ikán vasárnap Torákon a torontáli románok népgyűlést tartanak, amelyen a plurális választói jog ellen foglalnak állást.

— **Az asszony miatt.** Lugosról írják, hogy a Karl-féle uszoda mellett egy férhullát fogtak ki a Temesből. A rendőrség megállapította, hogy az illető Weiner (állítólag Samu) vállalkozó, akit felesége betegesen kizárt a lakásból, mikor Ohaba-Mutnikről, ahol munkát vállalt, fardatn hazatért. Az asszony lelketlensége annyira elkeserítette a szegény embert, hogy a halában keresett menekvést.

— **Egy népszer.** A „Moll-féle sóborszesz” által a betegeknek egy époly gyógyhatásu, mint olesó szer nyújtatik közvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (d)

Színház, irodalom.

* **A vándorlegény.** Eisler szép muzsikájú operettjének még mindig meglehetősen vonzóereje van a közönségre, mert a tegnapi esti előadásra majdnem telt ház gyűlt össze. A társulat színes eleven előadást nyújtott, amit nagyban emelt a katonazenekar kitünő játéka. A szereplők közül Kaposi Józsa gyönyörködtette első sorban a közönséget brilliáns énekével s méltó partnere volt Remete Géza Straubinger szerepében. Nagy tetszést keltek Barna Andor ének-számai is, Pataki Vilma pedig pompás hercegnő volt. Mellettük dicsérettel kell szólni Radványi Dezsőről, Halasinéről, Virányiról, de a többiek is mind kifogástalanok voltak.

* **Német könyv a magyar iparfejlesztésről.** A magyar iparfejlesztési törekvések sikerét lényegesen befolyásolja az a körülmény, hogy a külföldi érdeklődőket félrevezetik a magyar gazdasági viszonyokat illetőleg. A külföldön mesterségesen tenyésztett tévtanok paralizálására bizonyára tetemesen hozzá fog járulni az a könyv, mely Sugár Ottó, a „Honi Ipar” szerkesztőjének tollából „Die Industrialisierung Ungarns” cím alatt most jelent meg a lipsei Duncker és Humblot cég kiadásában. A könyv a legapróbb részletekig ismerteti a magyar gazdasági viszonyokat, az iparfejlesztés multját és eredményeit, az állami és községi kedvezmények elnyerése körüli egész eljárást és egyuttal közli a kormány iparfejlesztési programját a legközelebbi évtizedre. Az iparfejlesztési törvény, a végrehajtási utasítás, az egyes városok által nyújtott kedvezmények felsorolása által ez a könyv teljesen fel fogja világosítani az érdeklődőket arról, hogy a külföldi tőkének hogyan kell realisan bekapcsolódnia a magyar iparfejlesztésbe. Lényegesen emeli az igen hasznos mű jelentőségét az a körülmény, hogy benne Szerényi József államtitkár rendkívül érdekes előszót írt, mely a legerélyesebben száll szembe a külföldön elhíntett ellenséges tanokkal. A mű ára 3 márka.

Vérszegénység

ellensúlyozásául tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gazdagítja és a test húsát szilárdra és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió ASA-lásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét a halászt a kártyákon meg kell látni.

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győztek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban. 830b-7.2

TÁVIRATOK

A delegációk.

A hadügyi vita.

Budapest, október 16. (A „Torontál“ ered. táv.) A magyar delegáció hadügyi albizottsága tegnap délután 5 órakor folytatott tanácskozásán sorra került a tisztifizetésrendezés kérdése is.

Ennél a nevezetes tételnél felszólalt maga a miniszterelnök, Wekerle Sándor is és kifejtette a fizetésrendezés szükségét. A miniszterelnök beszédében rámutatott arra, hogy a magyar törvényhozás már megszavazta a honvédtisztek fizetésének felemelését s így méltányos, hogy a közös hadsereg tisztjeinek fizetése is rendeztesse. A magyar törvényhozás elhatározásával a közjogi kifogások is elvannak hátrítva s így semmi ok sincs a fizetésrendezés megtagadására. Ajánlja tehát a tételt elfogadásra.

Zichy gróf és Chorin Ferenc felszólalása után ugy a tisztifizetések felemelését, valamint a legénység zsoldemelését is a bizottság elfogadta.

Ezután Hoitsy Pál a katonai lég-hajózás dolgában intézett kérdést a hadügyi miniszterhez, amire Schönauich báró hadügyi miniszter kijelentette, hogy a hadügyi kormány a katonai léghajózással a legkomolyabban foglalkozik s mindent elkövet, hogy e téren se maradjon a többi államok mögött.

Itt a vita folytatását mára halasztották.

A mai ülésen, amelyen Barabás Béla elnökölt, a többi hadügyi tételek, köztük a csapatok élelmezése s a katonai igazságügy került sorra.

Az igazságügyi tételnél Bakonyi Samu az új katonai perrendtartást sürgette, hasonlóképpen Szabó István is.

A felszólalóknak Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter válaszolt s kijelentette, hogy a katonai perrendtartás már a minisztertanács előtt van s csak még a horvát bán nem látta. Jelezheti azonban, hogy az ügy már olyan stádiumban van, hogy a minisztertanács rövid idő alatt elintézi.

Az ülés folyik.

A balkáni események.

— Háborus hírek. —

Budapest, október 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai délelőtti folyamán a Balkánról, nevezetesen Szerbiából különböző nyugtalanító hírek érkeznek, amelyek arra vallanak, hogy Szerbia lakossága egyre fokozottabban lovalja be magát a háborus lázba s nem lehetetlen, hogy a balkáni eseményekben veszedelmes fordulat áll be, ha a háborus láz le nem csillapodik. A mai eseményekről a fővárosba a következő jelentések érkeztek:

Mai belgrádi jelentések szerint az a hír, hogy Péter szerb király menekülni készül Szerbiából, nem felel meg a valóságnak. A tény az, hogy a minisztertanács azt javasolta Péter királynak, hogy egyelőre távozzék Belgrádból, Szerbiának valamely más vidékére, esetleg Sabácra, mert a belgrádi lakosság előtt a háborunak ellenzése miatt elveszti népszerűségét.

Ugyanez a jelentés megerősíti azt a hírt, hogy bizonyos csoportok már új királyra gondolnak, aki connaughti herceg volna. Ennek az érdeklődésben egy csomó politikai ágens dolgozik.

Más belgrádi jelentés arról ad hírt, hogy az éjjel több titkos gyűlés volt, melyen a háboru mellett agítáltak és kimondták, hogy bojkottot rendeznek az osztrák és magyar áruk, valamint kereskedők ellen.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, a szerb kormány elhatározta, hogy a nemzeti bankot Belgrádból Kragujevácba helyezi át, miután háboru esetén magyar és osztrák csapatok megszállják Belgrádot s így a bank veszedelembé kerülne.

A déli órákban az a hír érkezik Belgrádból, hogy nagy szerb bandák vannak utban Bosznia felé s nem lehetetlen, hogy a legközelebbi órákban már betörnek Boszniába, amivel azután a háboru veszedelme előállott. Ez a hír ebben a pillanatban azonban ellenőrizhetetlen.

Szeged, október 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Itt az a hír van elterjedve, hogy a szegedi üzletvezetőség területére elrendelték a próbamozaizást. Holnap a régi pályaudvarnál levő fatelep helyén állítólag katonai barakkok építését kezdi meg.

Zimonyi távirat szerint a dunai monitorok, amelyek tegnap a Dunán felfelé indultak, ma visszafordultak Belgrád felé.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a porta felhívta a hatalmak figyelmét, hogy Bulgária fegyverkezik, a mivel szemben rámutat arra, hogy Törökország szándéka békés s így Bulgária fegyverkezése provokálás.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni távirat szerint Iswolsky orosz külügyminiszter és Grey angol külügyi államtitkár között megegyezés jött létre, hogy a keleti kérdések dolgában nemzetközi konferencia hívassék egybe. Iswolsky ma Párisba utazik, ahol szombaton Pichonnak bemutatja a megegyezés tervezetét, hétfőn pedig Berlinbe megy s ott Bülow kancellárral és Schoen birodalmi államtitkárral fog tanácskozni.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szmiraából jelentik, tegnap hat angol páncélos hajó érkezett az aegai-tengerre s az anatóliai partok közelében Rhodus-szigettel szemben cirkálnak.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a szultáni palotából tegnap az ott alkalmazott összes osztrákokat a takarékoskodás címe alatt elbocsátották.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Fiumei jelentés szerint több magyar-osztrák hadihajó parancsot kapott, hogy a montenegrói vizekre induljon.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, Bülow német kancellár tegnap tanácskozást folytatott a török, japán és angol követekkel, akikkel a külpolitikai kérdésekről tárgyalt. Ugyancsak tegnap hosszabban tanácskozott a kancellár Szögyény-Marich László magyar-osztrák nagykövettel s a berlini jelentés azt mondja, hogy a tanácskozás a két államférfinak az összes külpolitikai kérdésekben való megegyezésével végződött.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A római „Tribuna“ jelentése szerint a keleti kérdésben összehívandó nemzetközi konferencia valószínűleg már október végén összeül. A konferencia nevezett lap szerint Versaillesben lenne.

A delegációs udvari ebéd.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Hír szerint a delegációk tiszteletére rendezendő első udvari ebéd november hó 5-ikén lesz s ezt még két ebéd fogja követni.

A közös külügyminiszter a magyar pártkörökben.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint politikai körökből jelentik, Aehrenthal báró közös külügyminiszter Wekerle Sándor miniszterelnökkel valószínűleg hétfőn látogatást tesz a függetlenségi pártkörben. Ugyancsak a jövő héten látogatást tesz a külügyminiszter az alkotmánypártnál és a néppártnál is.

Nagy bányaszerencsétlenség.

Budapest, okt. 16. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Königshüttelel jelentik, az ottani bányában tűz ütött ki, aminek következtében 300 ember elzárva maradt a bányában. A gyors mentési kísérletek folytán sikerült az elzárt munkásokat nagyrésztben megmenteni, három bányászt azonban holtan hoztak ki és 20 bányászt eszméletlenül, súlyos állapotban mentettek meg. A szerencsétlenség okát nem tudják.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.)	23 94 — —
Buza (április 1909.)	24 08 — —
Rozs (októberre 1908.)	19 38 — —
Rozs (áprilisra 1909.)	20 04 — —
Zab (októberre 1908.)	16 40 — —
Zab (áprilisra 1909.)	16 88 — —
Tengeri (októberre)	14 90 — —

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1908. évi október hó 9-étől október hó 16-áig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Bakits Száva tulajdonát képező 3 hold 800 [ ]-öl szántót megvette Bakits Zsiva 1500 koronáért.

Vorgity Ácáné Tóda tulajdonát képező 3 hold szántót megvette Vorgity Péra 1400 koronáért.

Bauer Teréz tulajdonát képező 6 hold szántót megvette Schmidt Péter Pál és Röhrich Éva 5500 koronáért.

Bauer József tulajdonát képező 3 hold szántót megvette Schmidt Péter Pál és Röhrich Éva 2500 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1908. évi október hó 16-án megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	11 30 korona
kétszeres	„	7 50 „
rozs	„	8 — „
árpa	„	7 30 „
zab	„	7 20 „
kukorica	„	6 — „
repce	„	15 50 „
széna I.	„	10 — „
„ II.	„	8 — „
szalma I.	„	5 — „
„ II.	„	5 — „
burgonya 1 kgr.	„	— 10 „
disznóhus I.	„	1 80 „
„ II.	„	1 70 „
juhhus	„	1 04 „
sizr	„	1 68 „
marhahus I. 1 kgr.	„	1 46 „
„ II.	„	1 36 „
borjúhus I.	„	1 80 „
„ II.	„	1 90 „

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 16. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 18. előadás.

Ma, pénteken, 1908. évi október hó 16-án:

TRILBY

Szintű 4 felvonásban. Irtá Paul Potter.

Személyek:

Tribly O'Ferral	— — — —	Halasi Mariska
Talbot Wynne, másképp Taffy	— — — —	Virányi Sándor
Alex. Mc. Mister, másképp Sandy	— — — —	Barna Andor
William Bagot, másképp Billie	— — — —	Gózon Béla
Rochemartel herce., másképp Zouzou	— — — —	Kabos Gyula
Théodore De Lafarce, másképp Dodor	— — — —	Solymosi Sándor
Sveugali	— — — —	Remete Géza
Gecko	— — — —	Radványi Dezső
Vinardné, házmesterné	— — — —	H. Serfőző Etel

Holnap, szombaton, 1908. évi október hó 17-én:

FUZZITUS KISASSZONY.

Nyílttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

A külföld és a bel-
föld legkiválóbb szakte-
kintélyei, mint legjobb táp-
lálékot ajánlják a Kufeké t-
hányszékelnél, bélhurut-
nál és hasmenésnél.

NESTLÉ
az egészséges gyermekélethez
és a beteg gyermek, a gyomorbajosok régóta bevált táplálék-
Még a hányástól, hasmenéstől, bélhurutól és elhárítja ezeket
A gyermekápolásról ismertető füzetet ingyen küld.
Wien, Biberstrasse 11.

8328/1908. tkvi szám.

933-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tükönyi hatóság közhírré teszi, hogy Grünwald Zsigmond szerbittebeli lakos végrehajtónak Schneiderov Zsiva és Schneiderov Bogica szerbittebeli lakosok végrehajtást szenvedők elleni 1000 kor. és 1200 kor. tökékövetelés s jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Szerbittebe község 2627. sz. tjkvben A. I. 1. sorsz. alatt felvett 186/b. hrsz. 420 □-öl területű és a rajta levő 97. öi. számú ház 832 korona kikiáltási árban 1908. évi november 11-ik (tizenny) napjának d. e. 10 órájkor Szerbittebe községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tette, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagyis 83 kor. 20 fill.-t készpénzben, vagy az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi irattárában és Szerbittebe községhezánál megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint tükvi hatóságnál 1908. évi augusztus hó 31.

Rektorisz,

kir. törvényszéki bír.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.
este 7 óra 05 perc.

Csősztelkről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p

Temesvár, Versecz, Autaltalva—Panesova és Alibunárra
reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p.
délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e.
11 óra 38 perc.

Csősztelkre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 5 óra 30 perc.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK A

„TORONTAL”

KIADÓHIVATALBAN.

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányo-
kat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek
terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, vala-
mint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könny-
ebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker puddingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitünő ízű és olcsó
utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanillacukra a 12 fillér, csokoládé, puddingok, tej, sanceok
és krémek vanillózására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanília-
shote-t. Egy csomag tart: ima megfelel: 2-3 shot jó vaniliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. Kapható
ugyszólván minden gyarmatúru és fűszerkereskedésben Receptek ingyen.

787-26.5

DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BECS.

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA!

lvógygmódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővénképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatá-
sunak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelésig.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-153.142

11539/1908. polg.

934-3.1

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Temesbégavölgyi vízszabályozási társulatnak Szentjános község érdekelte-
jei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 11539/p. 1908. sz. alatt folya-
matba tétetvén, tárgyalásra határnapul 1908.
évi okt. hó 28-ik napjának d. e. 9 órája
Szentjános községhezánál kitűzött, ami-
korra a kisajátító társulat és a kisajátítási
összeírásban nevezett tulajdonosok, nem-
különbén a többi telekkönyvi érdekeltek
egyéneknél külön s a távollevők és isme-
retlen tartózkodásuak részére ezennel kine-
vezett ügygondnok dr. Billitz Béla nagybecs-
kereki lakos, ügyvéd megidézettnek azzal,
hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanít-
ás tekintetében hozandó határozatot nem
gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek
elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem
jelenése miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási
eljárás tárgyát a szentjánosi 1142. hrsz.
1569/1. kat. sz. nem ilkveztett, továbbá a szt-
jánosi 399. és 565. sz. tjkvben felvett ingat-
lanokból kisajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint
polgári bíróságnak 1908. évi okt. hó 10-ik
napján tartott üléséből.

Folkusházy,

kir. törvénz. jegyző.

Zsiros Lajos,

kir. törvénz. elnök.

Bánlaci főszolgabírószágtól.

4/01/1908. sz.

Pályázat.

A lemondás folytán megüresedett zichy-
falvai községi segédjegyzői állásra pályaza-
tot hirdetek és felhivom mindazokat, kik
ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883:
I. t.-cikk, illetve az 1900: XX. t.-cikkben
előírt képesítésüket igazoló és esetleg egyéb
okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám
f. évi november 10-ig annál is inkább be-
nyujtsák, mert a később érkezetteket figye-
lembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása évi 1000
korona fizetés. A választás határnapját ké-
sőbb fogom kitűzni.

Bánlak, 1908. évi október hó 14.

Dr. Ürményi,

főbíró.

936-2.1

Hirdetmény.

E hó 18-án, vasárnap délelőtt 10
órákor és folytatólag a következő
napokon Szerbittebe községben
fekvő, Tibor-majoron (Kisréten)

gazdasági eszközök és fel-
szerelvények, jószág (ökrök,
:: lovak) és takarmány

önkéntes árlejtésen készpénz fize-
tés és azonnali átvétel mellett
lesznek eladva.

Az ingóságok ugyanott:

Kamplier Albert

uradalmi tisztartónál megtekinthetők.

932-2.2